

סילבוס

מבוא לשיטות מחקר איכותניות בחינוך

תשפ"ד, 2023-2024

מספר הקורס: 12910102

שם המרצה: ד"ר אוסאמה סוידאן

שמות מתרגלות: ז'אנה בוגדנוב, נירית פריאנטה

משרד: 420 ב, בניין 72

דואל: osamas@bgu.ac.il

תיאור הקורס:

מטרתו של הקורס לחשוף את הסטודנטים לתובנות בסיסיות הנוגעות למחקר האיכותני במדעי החברה בכלל ובחינוך בפרט, תוך כדי התנסות ראשונית במרכיבי השיטות האיכותניות. נכיר את מושגי היסוד של המחקר האיכותני, נדון בהנחות היסוד אפיסטמיות עליהן הוא מתבסס ובתפקידו של החוקר במחקר האיכותני. כמוכך, נדון בזרמים השונים הקיימים בו, בשיטות איסוף נתונים ועקרונות הניתוח שלהם.

דרישות הקורס ומרכיבי הציון:

הקורס משלב למידה של נושאים תיאורטיים והתנסויות מחקריות. הלמידה בקורס מתרחשת דרך ההרצאות בשיעורים, השתתפות בתרגול, קריאה וביצוע מטלות. ההרצאות בשיעורים ירחיבו את החומר המובא במטלות קריאה ולא בהכרח יחזרו אליו, וכך גם בתרגול לא תהיה חזרה על מה שנלמד בשיעור. נדרשת השתתפות רציפה ופעילה בשיעורים ותרגולים, והגשת מטלות לאורך הסמסטר.

נושא הקורס:

- מהו מחקר איכותני? מה מיוחד במחקר איכותני?
- המחקר האיכותני לעומת המחקר הכמותי.
- שאלות במחקר איכותני.
- סוגות במחקר האיכותני בחינוך
- דגימה במחקר האיכותני
- תצפית וכניסה לשדה
- ראיונות במחקר איכותני
- ניתוח נתונים במחקר איכותני
- סוגיות אתיות במחקר איכותני
- כתיבה במחקר איכותני

מרכיבי הציון:

השתתפות פעילה בשיעורים ובתרגולים – 20%

מטלת תצפית 30%: הכנת תצפית, תמלול (הערות שדה), רפלקציה (יחידני) – 15%, ניתוח (יחידני) 15%.

מטלת ראיונות 30%: מדרוך, תמלול, רפלקציה (יחידני) – 15%, ניתוח (זוגות) – 15%.

הצגה מסכמת 20%: הצגת ממצאי ניתוח הריאיון ו-או התצפית, הצדקת השיטה המחקרית.

ציון סופי עובר בקורס: 70.

לסטודנטים/יות שנעדרו עקב מילואים, שירות קבע או מפוני ונפגעי המלחמה יתואם מפגש לבירור הצרכים וההתאמות האישיות שידרשו כדי לעמוד במשימות הערכה בקורס.

מקורות:

גיוסלסון (2015). "יסודות הראיון כחקירה איכותנית" מתוך כיצד לראין למחקר איכותני. תל אביב: מכון מופת. עמ' 37-43.

וייט, פ. ג. (1998). "התפתחותו של המחקר "חבורת קרן הרחוב", מתוך חוויה בין תרבותית, בעריכת מ. שקד וש. דשן. תל אביב: הוצאת שוקן, עמ' 357-372.

לויצקי, נ. (2009). איכותו של המחקר האיכותני: המקרה הנרטיבי. בתוך: ליבליך, ע., איתן ש., קרומר-נבו, מ. ולביא-אגיא, מ. (עורכות) סוגיות במחקר הנרטיבי. ישראל: העמותה לחקר האדם הרב מימדי, המרכז הישראלי למחקר איכותני של האדם והחברה. עמ' 9-24.

צבר יהושע, (2001). "אתנוגראפיה בחינוך"; מתוך עיונים במסורות ובזרמים במחקר איכותני, תל אביב: מכון מופת, עמ' 101-135.

שקדי, א. (2004). מילים מנסות לגעת: הנחות המחקר האיכותני-קונסטרוקטיביסטי. תל אביב: רמות. עמ' 23-36.

שקדי, א. (2004). מילים מנסות לגעת: שאלות מחקר והפרספקטיבה המושגית. תל-אביב: רמות, עמ' 43-49.

שקדי, א. (2004). מילים מנסות לגעת: שיטות איסוף נתונים – ראיון עומק, תל אביב: רמות. עמ' 69-76.

שקדי, א. (2004). מילים המנסות לגעת: מחקר איכותני – תיאוריה ויישום, תצפית מעורבת, תל אביב: רמות. עמ' 80-84.

שקדי, א. (2004). מילים המנסות לגעת: מחקר איכותני - תיאוריה ויישום. תל אביב: רמות. [פרקים 6+7: שלב א' של הניתוח: הניתוח הראשוני; שלב ב' של הניתוח: הניתוח הממפה (עמ' 93-103; 111-141)].